

WYMAGANIA EDUKACYJNE – JĘZYK POLSKI – KLASA 7

1. SZCZEGÓŁOWE WARUNKI I SPOSÓB OCENIANIA UCZNIÓW:

Oceny bieżące i z prac kontrolnych wyraża się cyframi: 1, 2, 3, 4, 5, 6. W ocenianiu bieżącym stosowane mogą być dodatkowe znaki (minusy/plusy).

Przy ustalaniu śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej z języka polskiego uwzględnia się poziom i postępy ucznia w opanowaniu wiadomości i umiejętności sprawdzanych w różnych formach (ustnych: odpowiedzi, recytacja, czytanie, prezentacje; pisemnych: sesje, wypracowania, sprawdziany, kartkówki z trzech ostatnich lekcji, testy, dyktanda, prace klasowe).

Oceniane są: sesje, sprawdziany, kartkówki, odpowiedzi ustne, krótkie prace pisemne, wypracowania, ćwiczenia i zadania wykonywane w klasie (indywidualnie i w grupie), wygłaszanie tekstów z pamięci, dyktanda, prezentacje, projekty.

Podstawą ustalenia oceny śródrocznej i rocznej jest rozpoznany poziom i postępy w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności wynikających z podstawy programowej oraz realizowanego programu nauczania, ustalone na podstawie różnych form sprawdzania osiągnięć edukacyjnych.

Ocenianie bieżące ma charakter informacyjny i wspierający proces uczenia się; uczeń otrzymuje informację o tym, co opanował, co wymaga poprawy i w jaki sposób powinien dalej pracować.

Ocena śródroczna i roczna jest zapisana w dzienniku pełną nazwą, bez dodatkowych znaków (plusów i minusów).

Liczbę punktów uzyskaną z danej pracy pisemnej przelicza się na procent maksymalnej liczby punktów, a następnie na ocenę według skali:

celujący: 99–100%

bardzo dobry: 90–98%

dobry: 71–89%

dostateczny: 51–70%

dopuszczający: 41–50%

niedostateczny: 0–40%

Oceniając prace pisemne (wypracowania) nauczyciel sprawdza umiejętności uczniów w redagowaniu różnych form wypowiedzi. Ocenie podlega zrozumienie tematu, znajomość opisywanych zagadnień, sposób prezentacji, znajomość danej formy wypowiedzi, poprawność językowa, ortograficzna oraz interpunkcyjna, bogactwo słownictwa, konstrukcja pracy i jej forma graficzna. Krótkie formy wypowiedzi (zaproszenie, ogłoszenie) oraz dłuższe prace, takie jak rozprawka, przemówienie czy opowiadanie twórcze, ocenia się według kryteriów wynikających z wymagań edukacyjnych z uwzględnieniem kryteriów CKE właściwych dla danej formy wypowiedzi.

Przy ocenie wypowiedzi ustnej bierze się pod uwagę znajomość zagadnień, samodzielność wypowiedzi, kulturę języka, precyzję, jasność, oryginalność ujęcia tematu. Uczeń może być oceniany z recytacji utworu poetyckiego lub prozy. Oceniając recytację, nauczyciel bierze pod uwagę zgodność z tekstem, odpowiednią interpretację utworu, intonację, dostosowanie tempa mówienia do treści oraz nastroju utworu.

Dyktanda – ocenianie bezbłędnie => celujący 1 błąd => bardzo dobry 2-3 błędy => dobry 4-5 błędów => dostateczny 6-7 błędów => dopuszczający 8 i więcej => niedostateczny	BŁĘDY PODSTAWOWE (zasadnicze) dotyczą zasad pisowni: ó/u, rz/ż, ch/h, „nie” z poznanymi częściami mowy oraz wielkiej litery. BŁĘDY DRUGIEGO RZĘDU dotyczą pozostałych zasad. 2 błędy II rzędu = 1 błąd I rzędu, 4 błędy interpunkcyjne traktuje się jako 1 błąd ortograficzny.
--	--

2. SZCZEGÓŁOWE ZASADY OCENIANIA:

- Obowiązkiem każdego ucznia jest przygotowanie się do lekcji, przynoszenie na zajęcia zeszytów, podręczników oraz lektur szkolnych w trakcie ich omawiania.
- Poprawa ocen z pracy klasowej, sprawdzianu, testu, dyktanda jest uzgadniana z nauczycielem i zgodna z procedurami zawartymi w Statucie Szkoły.
- Uczeń może poprawić ocenę jednorazowo (z wyjątkiem oceny z sesji) – każda ocena uzyskana w wyniku poprawy jest wpisywana (również niższa niż uzyskana poprzednio).
- Nieoddanie projektu, referatu lub prezentacji realizowanych jako forma sprawdzania osiągnięć edukacyjnych podczas zajęć odnotowuje się zgodnie z zasadami określonymi w Statucie Szkoły; uczeń wykazuje opanowanie sprawdzanych wiadomości i umiejętności w terminie i formie uzgodnionych z nauczycielem. Pisemne prace domowe wykonywane samodzielnie przez ucznia w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych są nieobowiązkowe i nie ustala się z nich oceny, zgodnie z obowiązującymi przepisami.
- W przypadku stwierdzenia niesamodzielności pracy pisemnej (sprawdzianu, kartkówki, dyktanda, testu) praca ta nie stanowi wiarygodnej podstawy do oceny poziomu wiadomości i umiejętności ucznia. Dalsze postępowanie odbywa się zgodnie ze Statutem Szkoły, a uczeń wykazuje opanowanie sprawdzanych wiadomości i umiejętności w ustalonej formie.
- Testy, sprawdziany, wypracowania klasowe zapowiadane są z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem, kartkówki nie muszą być zapowiadane.
- W przypadku dłuższej nieobecności w szkole uczeń ma obowiązek w terminie uzgodnionym z nauczycielem uzupełnić braki oraz zaliczyć sprawdziany, prace klasowe, testy, których nie napisał z powodu absencji na zajęciach.
- Wymagania edukacyjne dostosowuje się do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia w przypadkach i na zasadach określonych w obowiązujących przepisach, w szczególności na podstawie orzeczenia lub opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej, a także w przypadku ucznia nieposiadającego orzeczenia lub opinii, lecz objętego pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole – na podstawie rozpoznania jego indywidualnych potrzeb i możliwości dokonanego przez nauczycieli i specjalistów.

3. WARUNKI I TRYB UZYSKANIA WYŻSZEJ NIŻ PRZEWIDYWANA ROCZNEJ OCENY KLASYFIKACYJNEJ Z JĘZYKA POLSKIEGO:

Uczeń lub jego rodzice mogą ubiegać się o otrzymanie wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych.
Warunki ubiegania się o otrzymanie wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej zostały określone w Statucie Szkoły.

4. SZCZEGÓŁOWE WYMAGANIA EDUKACYJNE NIEZBĘDNE DO OTRZYMANIA POSZCZEGÓLNYCH ŚRÓDROCZNYCH I ROCZNYCH OCEN KLASYFIKACYJNYCH

NOWE Słowa na start! klasa 7

OCENA ŚRÓDROCZNA

	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
<u>Mówienie</u>					
Wypowiedź ustna, opinia i dyskusja	- wypowiada się na temat - tworzy ustne wypowiedzi, które nie zawsze są zgodne z tematem, cechują się dużą liczbą błędów językowych, niepoprawnością kompozycyjną, - wygłasza tekst z pamięci, popełniając błędy	- tworzy ustne wypowiedzi na ogół zgodne z tematem, jednak niezbyt wyczerpujące i nie zawsze poprawne pod względem językowym, - uczestniczy w rozmowie na temat omawianych zagadnień,	- buduje wypowiedzi ustne popełniając niewielką liczbę błędów językowych, poprawne kompozycyjnie, - wygłasza tekst z pamięci z właściwą artykulacją	- buduje wypowiedzi ustne poprawne pod względem językowym i kompozycyjnym - wygłasza tekst z pamięci z właściwą artykulacją, tempem, uwytłumaczając sens recytowanego tekstu.	- buduje wypowiedzi ustne poprawne pod względem językowym, kompozycyjnym, merytorycznym i logicznym, o bardzo wysokim poziomie poprawności i ciekawej treści, - wygłasza tekst z pamięci z właściwą ekspresją, prezentując tekst w oryginalny sposób
<u>Czytanie i odbiór tekstów kultury</u>					
	określa temat, jego rodzaj literacki,	określa problematykę utworu		wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach	

	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
	omawia szczegółowo elementy świata przedstawionego • wykazuje się znajomością nazw i pojęć, gatunków literackich, • rozpoznaje typ narracji, • określa ramy czasowe starożytności, renesansu, oświecenia i romantyzmu, • wymienia cechy poznanych gatunków literackich, • zna treść poznanych utworów • wymienia najważniejsze etapy z życia poznanych autorów renesansu, oświecenia, romantyzmu • zna twórczość poznanych autorów • wyróżnia archaizmy w utworach, • wymienia zasady etyki	• nazywa uczucia, których doświadczają bohaterowie, • charakteryzuje bohaterów utworu i popiera swoje wnioski przykładami, • określa doświadczenia głównych bohaterów i porównuje je z własnymi • określa tematykę utworu • nazywa wrażenia, które wzbudza w nim czytany tekst • wskazuje cechy gatunkowe w utworach, • gromadzi informacje na temat metaforycznego znaczenia tekstu, • wykorzystuje najważniejsze konteksty, • wskazuje fantastyczne i realistyczne elementy świata przedstawionego. • wskazuje archaizmy w zdaniach, • gromadzi informacje na temat metaforycznego znaczenia tekstu, • wyjaśnia, na czym polega		• wskazuje wartości w utworze i określa wartości ważne dla bohaterów	

	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
	językowej, a także perswazji,	perswazyjny i manipulacyjny charakter wypowiedzi			
Powieść, opowiadanie i analiza prozy	• określa rodzaj literacki utworu • określa rodzaj narracji • omawia treść fragmentów tekstu • omawia metody działania Lorda Voldemorta • wymienia cechy Lorda Voldemorta • wskazuje narratora tekstu • omawia świat przedstawiony w dziele	• omawia postawy pozostałych bohaterów utworu • charakteryzuje główną bohaterkę utworu • charakteryzuje bohatera utworu • wskazuje cele Lorda Voldemorta • wymienia przeciwników Lorda Voldemorta • opisuje sposób przeżywania żałoby przez narratora i jego mamę • charakteryzuje narratora tekstu • przedstawia rodzinę opisaną we fragmentach utworu • charakteryzuje bohaterów fragmentów utworu	• omawia sposób przedstawienia opisanej historii w artykułach prasowych • omawia sposób przedstawienia przeżyć wewnętrznych bohatera • interpretuje wskazane słowa • odnosi określenie czarny charakter do Lorda Voldemorta • omawia działania podejmowane przez Zakon Feniksa po to, aby unieszkodliwić Lorda Voldemorta • omawia relacje pomiędzy bohaterami • interpretuje sens zakończenia przywołanych fragmentów tekstu • przedstawia opinie bohaterów na temat wychowywania dzieci	• omawia wpływ narracji na odbiór utworu • dokonuje analizy sposobu przedstawienia rekinów • ocenia postawę Korneliusza Knota • porównuje sposoby przeżywania żałoby przez bohaterów książki z tym przedstawionym w trenach Jana Kochanowskiego • interpretuje tytuł utworu	• na podstawie wywiadu z autorką wypowiada się na temat funkcji humoru w tekstach literackich • omawia postać będącą antywzorem z innego tekstu kultury • interpretuje tytuł utworu w kontekście historycznym
Mit i przypowieść	• omawia treść fragmentów tekstu • wymienia przydomki Ateny i przypisywane jej	• wymienia cechy charakteru Ateny i ilustruje je przykładami • układa plan wydarzeń	• określa temat mitu i wyjaśnia jego funkcję • ocenia zachowanie ojca • omawia funkcję pytań	• ocenia postępowanie bogini • formułuje morał przypowieści	• odnajduje w różnych źródłach inne realizacje motywu syna marnotrawnego

	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
	atrybuty • omawia treść fragmentu tekstu	przedstawionych w przypowieści • wymienia cechy bohaterów przypowieści i ilustruje je przykładami • określa myśl przewodnią poznanej bajki filozoficznej • opisuje reakcje mędrca na poszczególne okoliczności	retorycznych w tekście	• wyjaśnia znaczenie frazeologizmu syn marnotrawny • interpretuje funkcję odniesień do zjawisk przyrody w tekście	• omawia obraz Keitha Vaughana Powrót syna marnotrawnego • interpretuje obraz Olega Kharkhana Tragiczny list w kontekście poznanej bajki filozoficznej
Bajka i morał	• omawia treść poznanych bajek • wymienia najważniejsze etapy życia Ignacego Krasickiego	• charakteryzuje twórczość poety • wskazuje cechy gatunkowe w poznanych utworach	• przedstawia morały poznanych bajek • wyjaśnia sens alegorii użytych w bajkach		• wskazuje elementy światopoglądu oświeceniowego w bajkach Ignacego Krasickiego
Baśń i przypowieść	• omawia treść fragmentu utworu • zapisuje w punktach historię Małego Księcia i róży • określa rodzaj literacki utworu • omawia treść utworu • zapisuje w punktach wydarzenia przedstawione w tekście • wyjaśnia, dlaczego Mały Książę wyruszył w podróż	• wyjaśnia, jakie uczucia towarzyszyły Małemu Księciu w kontakcie z różą i jak one ewoluowały • wymienia konsekwencje oswojenia i wyjaśnia, co można dzięki niemu zyskać • tłumaczy, jak lis i Mały Książę rozumieli odpowiedzialność • charakteryzuje tytułowego bohatera na podstawie opisu jego planety i reakcji na różne doświadczenia • wskazuje w utworze cechy przypowieści • wskazuje wydarzenia i	• opisuje dwa rodzaje miłości: Małego Księcia do róży i róży do Małego Księcia • wyjaśnia, co według lisa oznacza słowo oswoić i dlaczego używa on tego określenia zamiast słów zaprzyjaźnić się, pokochać • wyjaśnia, jak Mały Książę dzięki naukom lisa zaczął postrzegać swoją relację z różą • tłumaczy, czym było motywowane zachowanie róży i co chciała ona dzięki niemu zyskać • opisuje przemianę	• przedstawia swoje stanowisko na temat tego, w czym odpowiedzialność za drugiego człowieka przejawia się w codziennym życiu • wyjaśnia metaforyczne znaczenie ogrodu pełnego róż i charakteryzuje stosunek głównego bohatera do tych kwiatów przed rozmową z lisem oraz po niej • odczytuje znaczenie motywu wody w Małym Księciu • wyjaśnia, dlaczego pilot wybrał się na poszukiwanie	• odszukuje w podanych fragmentach tekstu zdania o charakterze sentencji i wskazuje to, które najbardziej do niego przemawia • omawia sposoby przedstawienia relacji międzyludzkich w innych tekstach kultury • porównuje utwór z jego ekranizacją w reżyserii Marka Osborne'a

	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
		sytuacji o charakterze baśniowym i realistycznym • omawia relację pomiędzy Małym Księciem a różą i przedstawia stan emocjonalny głównego bohatera w momencie rozstania • opisuje sytuację, w której Mały Książę zaczyna rozumieć sens swojej wędrowki i relacji z różą • charakteryzuje mieszkańców poszczególnych planet	wewnętrzną pilota • przedstawia sytuację, w której znalazł się pilot krótco przed spotkaniem z Małym Księciem, i wyjaśnia, co ona może symbolizować • formułuje pytania, na które można odpowiedzieć aforyzmami z Małego Księcia • wskazuje adresata książki Mały Książę i uzasadnia swoje zdanie • wyszukuje w tekście fragmenty o charakterze aforyzmów • formułuje listę przestróg, które należy mieć na uwadze, by nie podzielić losu mieszkańców przedstawionych planet • wyjaśnia, co symbolizują mieszkańcy poszczególnych planet • tłumaczy, czego Mały Książę dowiedział się o świecie dorosłych • tłumaczy, czym była podróż dla Małego Księcia i czego tak naprawdę poszukiwał bohater	studni, choć ten pomysł wydawał mu się absurdalny • interpretuje decyzję Małego Księcia o odejściu w kontekście rozważań nad wymową utworu • wyjaśnia, w jakim świetle zostały przedstawione wartości rządzące światem dorosłych i co o nich myśli główny bohater książki • interpretuje symbolikę podróży w odniesieniu do poznane go utworu i w sensie ogólnym	
Opowiadanie i proza	• określa rodzaj literacki	• określa stosunek	• opisuje uczucia Scrooge'a	• cytuje sformułowania,	• omawia sposób

	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
realistyczno- fantastyczna	utworu • wskazuje w słowach Scrooge’a kierowanych do siostrzeńca wypowiedź ironiczną • opisuje wybrane święta z przeszłości głównego bohatera • opisuje sposób przedstawienia duchów w utworze • wyjaśnia, w jaki sposób – oprócz bezpośrednich ocen i opisów – narrator charakteryzuje głównego bohatera opowiadania	narratora do głównego bohatera tekstu • porównuje Scrooge’a z jego siostrzeńcem na podstawie ich wypowiedzi • przedstawia wartości, którymi kierował się w życiu Scrooge’a i wskazuje te, których początkowo mu brakowało • wyjaśnia, kim jest główny bohater utworu i jak jego charakter uwidacznia się w wyglądzie • nazywa emocje towarzyszące Scrooge’owi w trakcie kolejnych podróży w czasie i przestrzeni • określa stosunek Ebenezera Scrooge’a do świąt Bożego Narodzenia opisany na początku utworu • określa, co uświadomił sobie bohater podczas wizyty ostatniego ducha • opisuje, w jaki sposób w Opowieści wigilijnej zostało przedstawione Boże Narodzenie • udowadnia, że Scrooge jest typowym przykładem filistra	w chwili, gdy odeszła od niego ukochana kobieta • interpretuje wskazany fragment utworu • opisuje realia społeczne, w których dorastała główna postać utworu • podaje przykłady zachowań i decyzji bohatera, które pokazują jego wewnętrzną przemianę • przedstawia wcześniejsze relacje Ebenezera Scrooge’a z ludźmi i wyjaśnia, co stało się z osobami, które kochał • wyjaśnia, do jakich powszechnych skojarzeń związanych z Bożym Narodzeniem odwołał się Charles Dickens • omawia relacje między sferami realistyczną i fantastyczną w opowiadaniu • wyjaśnia, czemu miało służyć wprowadzenie do utworu elementów fantastycznych	dzięki którym narrator nawiązuje kontakt z czytelnikiem, i wyjaśnia, czemu służy taki zabieg	spotęgowania przez narratora wrażenia tajemnicy i niesamowitości w opisie wydarzeń przy drzwiach domu Scrooge’a • przedstawia wiadomości o życiu w XIX-wiecznej Wielkiej Brytanii zdobyte dzięki lekturze Opowieści wigilijnej • wskazuje różnice między światem współczesnym a tym przedstawionym w lekturze z uwzględnieniem warunków pracy, sytuacji dzieci i kobiet oraz problemu ubóstwa

	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
Artykuł problemowy i popularnonaukowy	• omawia treść fragmentów tekstu				
Fraszka i pieśń	• omawia treść utworów • omawia treść fraszki • wskazuje środki stylistyczne użyte przez Jana Kochanowskiego • wyjaśnia znaczenie pojęć: fraszka, wiersz sylabiczny, rym, powtórzenie • wyjaśnia znaczenie pojęcia apostrofa • wskazuje adresata lirycznego fraszki Na dom w Czarnolesie • wskazuje archaizmy w utworach • wskazuje podmiot liryczny każdej z fraszek • wyjaśnia znaczenie pojęcia archaizm • omawia treść wiersza • wskazuje podmiot liryczny utworu • omawia treść pieśni • wskazuje podmiot liryczny i adresata lirycznego utworu • wyjaśnia znaczenie pojęcia pieśń • wyjaśnia znaczenie pojęć: rym gramatyczny, apostrofa, uosobienie	• określa charakter fraszek • przedstawia układ rymów we fraszce • wyjaśnia znaczenie pojęcia fraszka w różnych kontekstach • wskazuje środki stylistyczne użyte przez poetę • przedstawia współczesne formy wskazanych archaizmów • wskazuje apostrofę we fraszce Na lipę i wyjaśnia jej funkcję • dzieli wiersz na części tematyczne • wskazuje środki stylistyczne użyte w utworze • wymienia obowiązki gospodarza i gospodyni • określa rodzaje rymów występujących w wierszu	• wskazuje elementy humoru we fraszkach • omawia funkcję powtórzenia na początku fraszki • omawia funkcję środków stylistycznych użytych w utworze • określa funkcję apostrofy rozpoczynającej utwór • określa funkcję wyliczenia • określa kontekst biograficzny fraszki Na dom w Czarnolesie • przedstawia stosunek Jana Kochanowskiego do natury na podstawie fraszki Na lipę • określa funkcję środków stylistycznych użytych przez poetę • omawia symbolikę ogrodu, przywołując kontekst biblijny • interpretuje tytuł utworu • omawia przedstawiony w wierszu kontrast pomiędzy życiem na wsi a życiem w mieście i określa jego funkcję • omawia funkcję	• omawia sposób obrazowania w utworach • omawia funkcję wyliczenia wartości ważnych dla człowieka • interpretuje dwa ostatnie wersy utworu w odniesieniu do toposu świata jako teatru • formułuje główną myśl fraszki • interpretuje funkcję uosobienia w tekście • omawia renesansowy charakter fraszek • omawia postrzeganie szczęścia przez podmiot liryczny • interpretuje przyjęcie postawy wyprostowanej • omawia koncepcję życia na wsi przedstawioną w wierszu • wyjaśnia przesłanie wiersza	• wskazuje konteksty utworów i nawiązania do nich • omawia cechy wspólne poznanych fraszek • omawia język utworu Czesława Miłosza • odnosi utwór do renesansowego humanizmu • nazywa adresata apostrofy zawartej w ostatniej zwrotce utworu i podaje jego określenia bliskoznaczne • odnajduje w dowolnych źródłach informacje na temat filozofii epikurejskiej

	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
			personifikacji • interpretuje metafory użyte w wierszu		
Tren	• określa cechy gatunkowe trenu • omawia treść trenów	• Tren VII – wskazuje adresatów utworu • Tren VIII – wskazuje adresata utworu • Tren VIII – wymienia cechy Urszulki przywołane przez podmiot liryczny	• Tren VII – omawia funkcję zdrobnień w wierszu • Tren VII – wyjaśnia dwojakie znaczenie wyrazu skrzynka użytego w utworze • Tren VIII – wyjaśnia funkcję kontrastu pomiędzy ukazaniem domu przed śmiercią Urszulki i po tym wydarzeniu	• Tren VII – omawia funkcję odwołania do ubioru dziecka • Tren VII – omawia funkcję wykrzyknienia użytego w puencie utworu • wszystkie poznane treny – porównuje poznane utwory i wyraża swoją opinię na temat zawartego w nich ładunku emocjonalnego • wszystkie poznane treny – wskazuje cechy wspólne poznanych trenów	• omawia wybrany tekst kultury, w którym została przedstawiona strata bliskiej osoby, i porównuje go z utworami Jana Kochanowskiego
Wiersz, ballada, aforyzm i inne utwory poetyckie	• omawia treść wiersza • wskazuje podmiot liryczny utworu • określa rodzaj literacki utworu • omawia treść utworu • określa sytuację liryczną • rozpoznaje typ liryki, typy rymów, typy wiersza. • rozpoznaje środki stylistyczne i potrafi je zdefiniować.	• nazywa rodzaje rymów występujące w utworze • omawia postawę podmiotu lirycznego wobec otaczającej go rzeczywistości • charakteryzuje tytułową bohaterkę utworu • wskazuje środki stylistyczne i określa ich funkcję • wskazuje środki stylistyczne oraz układ rymów i określa ich funkcje,	• wskazuje stały związek frazeologiczny użyty w wierszu i omawia jego funkcję • interpretuje funkcję środków stylistycznych użytych w wierszu • interpretuje sposób ukazania przemijania w wierszu • określa nastrój utworu • omawia stan psychiczny bohaterki • wyjaśnia znaczenia dosłowne i przenośne	• dokonuje analizy • stawia tezę interpretacyjną • interpretuje wskazany fragment • wyraża własny sąd na temat wiersza • interpretuje i analizuje utwór	• przywołuje konteksty literackie.

	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
			tekstu		
Malarstwo i analiza obrazu	• nazywa barwy użyte przez artystę • opisuje obraz • wymienia typy dzieł malarskich	• przedstawia skojarzenia związane z obrazem • wyraża swoją opinię na temat obrazu • omawia kolorystykę dzieła • opisuje postacie przedstawione na obrazie • rozróżnia najważniejsze typy dzieł malarskich • wymienia główne środki wyrazu dzieła malarskiego • określa sytuację, w jakiej zostały przedstawione postaci	• wyjaśnia, dlaczego na obrazie są dwa wizerunki tego samego mężczyzny • interpretuje znaczenie barw • odnosi sytuację przedstawioną na obrazie do jego tytułu • omawia kompozycję dzieła • wskazuje główne środki wyrazu dzieła malarskiego na konkretnym przykładzie • wymienia kryteria, według których ocenia się obraz • nazywa typ autoportretu, który naśladuje artystka	• interpretuje przesłanie obrazu w kontekście prawdy o człowieku • interpretuje tytuł obrazu • ocenia obraz według podanych kryteriów • interpretuje przesłanie obrazu,	• porównuje obraz z innymi tekstami kultury podejmującymi temat postrzegania człowieka z różnych perspektyw • omawia wybrany tekst kultury tematycznie zbliżony do dzieła Auguste’a Renoira • relacjonuje wizytę w galerii lub muzeum • porównuje obraz z innymi tekstami kultury o podobnej tematyce,
Rzeźba	• wymienia etapy rozwoju rzeźby	• rozróżnia najważniejsze typy dzieł rzeźbiarskich ze względu na temat • wskazuje najważniejsze cechy rzeźby na poszczególnych etapach jej rozwoju	• omawia elementy języka rzeźby na przykładzie wybranego dzieła	• ocenia dzieło sztuki według podanych kryteriów	
Starożytność – konteksty kulturowe	• określa ramy czasowe starożytności	• wymienia najważniejsze cechy antycznej sztuki, twórców epoki		• wymienia osiągnięcia cywilizacyjne, które zawdzięczamy ludziom żyjącym w starożytności	• omawia wybrane dzieła antycznej sztuki
Renesans i Jan Kochanowski	• określa ramy czasowe renesansu	• wymienia najważniejsze dokonania renesansowe i	• omawia specyfikę sztuki renesansowej	• omawia dzieło renesansowe	• omawia wybrane dzieło lub wynalazek Leonarda da

	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
	• wyjaśnia pochodzenie nazwy epoki • wymienia najważniejsze etapy życia Jana Kochanowskiego	określa ich funkcję • wymienia najważniejszych twórców epoki • definiuje humanizm • charakteryzuje twórczość poety	• wskazuje elementy renesansowe w twórczości Jana Kochanowskiego	• przedstawia funkcję Czarnolasu w twórczości poety	Vinci • opisuje renesansowe miasto idealne
Oświecenie – konteksty kulturowe	• określa ramy czasowe oświecenia • wyjaśnia etymologię nazwy epoki	• wyjaśnia, co służyło rozpowszechnianiu idei oświecenia w Europie • wymienia dzieła sztuki oświeceniowej • wymienia priorytety oświeceniowe	• omawia specyfikę polskiego oświecenia • charakteryzuje sztukę oświecenia	• omawia wybrane dzieło oświeceniowe	• prezentuje wybraną postać oświecenia
Romantyzm i Adam Mickiewicz	Zna fakty dotyczące twórcy	• charakteryzuje twórczość poety			
<u>Nauka o języku</u>					
Części mowy	• charakteryzuje odmienne i nieodmienne części mowy • wymienia odmienne i nieodmienne części mowy • rozpoznaje i wskazuje odmienne części mowy • wymienia nieodmienne części mowy	• nazywa części mowy występujące w tekście • określa formy odmiennych części mowy • uzupełnia tekst właściwymi przyimkami • odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych • wymienia kategorie gramatyczne poszczególnych części mowy • wymienia cechy nieodmiennych części	• przekształca formy czasowników • przeredagowuje zdania, używając właściwych zaimków • używa czasowników we właściwych formach • tworzy przysłówki od podanych przymiotników • rozpoznaje formę wskazanej części mowy • rozpoznaje nieodmienne części mowy w tekście	• używa w zdaniach właściwych spójników • używa przysłówków w tekście • stosuje właściwe formy odmiennych części mowy w kontekście • posługuje się przyimkami i spójnikami w tekście	

	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
		mowy • odróżnia nieodmienne części mowy od odmiennych			
Czasowniki dokonane i niedokonane	• wyjaśnia pojęcia: czasowniki dokonane, czasowniki niedokonane	• uzupełnia zdania właściwymi formami czasowników • wskazuje formy dokonane w tekście	• tworzy czasowniki dokonane od niedokonanych	• stosuje czasowniki dokonane i niedokonane w odpowiednim kontekście	
Czasowniki w stronie czynnej i biernej	• wyjaśnia pojęcia: strona czynna, strona bierna, czasowniki przechodnie, czasowniki nieprzechodnie	• wskazuje zdania, w których podmiot nie jest wykonawcą czynności • przekształca czasowniki ze strony czynnej na bierną i z biernej na czynną	• wskazuje czasowniki nieprzechodnie	• wymienia sytuacje, w których używa się strony biernej i wyjaśnia dlaczego	
Bezokolicznik i trudne formy czasowników	• wyjaśnia pojęcie: bezokolicznik	• wskazuje różnice w wymowie i pisowni podanych bezokoliczników • wyjaśnia zasady pisowni końcówek bezokoliczników	• tworzy formy osobowe do podanych bezokoliczników • zapisuje bezokoliczniki od podanych form osobowych	• używa trudnych form czasowników w dłuższym tekście	
Zaimki	• wymienia rodzaje zaimków • podaje zasady używania dłuższych i krótszych form zaimków	• używa zaimków w odpowiednim kontekście • zastępuje różne wyrazy zaimkami	• tworzy odpowiednie formy zaimków • wskazuje jakie części mowy zastępują podane zaimki	• używa dłuższych i krótszych form zaimków w odpowiednich kontekstach	
Wykrzyknik i partykuła	• wyjaśnia pojęcia: wykrzyknik i partykuła	• wymienia cechy nieodmiennych części mowy: wykrzyknika i partykuły	• wskazuje w tekście partykuły i wykrzykniki	• używa partykuł i wykrzykników w tekście	
Imiesłowy	• omawia regułę tworzenia imiesłów	• wskazuje imiesłowy przymiotnikowe w	• uzupełnia tekst właściwymi imiesłowami	• przekształca formy czasowników w imiesłowy	

	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
	przymiotnikowych • definiuje imiesłowy • definiuje imiesłowy przymiotnikowe czynne i bierne • omawia regułę tworzenia imiesłowów przysłówkowych • definiuje imiesłowy przysłówkowe współczesne i uprzednie • identyfikuje imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe oraz zna regułę ich tworzenia,	podanym tekście • wskazuje imiesłowy przysłówkowe w podanym tekście • wskazuje imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe w tekście,	przymiotnikowymi • wskazuje imiesłowy przymiotnikowe w tekście i dzieli je na kategorie • uzupełnia tekst właściwymi imiesłowami przysłówkowymi • wskazuje imiesłowy przysłówkowe w tekście i dzieli je na kategorie • wskazuje imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe w tekście i dzieli je na odpowiednie kategorie,	przymiotnikowe • tworzy i nazywa imiesłowy przymiotnikowe • przekształca formy czasowników w imiesłowy przysłówkowe • tworzy i nazywa imiesłowy przysłówkowe	
Archaizmy	• wymienia rodzaje archaizmów	• wskazuje archaizmy w podanych zdaniach • zastępuje archaizmy wyrazami współczesnymi	• określa funkcję archaizmów w tekście stylizowanym • określa rodzaje podanych archaizmów		
Części zdania i związki wyrazowe	• wymienia części zdania • wymienia rodzaje związków wyrazowych • wymienia części zdania, rozpoznaje części zdania	• wskazuje główne części zdania i je nazywa • wskazuje w zdaniach określenia i je nazywa • wskazuje zdania bezpodmiotowe • definiuje rodzaje związków wyrazowych • wskazuje główne części zdania oraz określenia, • charakteryzuje poszczególne części zdania	• wypisuje związki wyrazowe występujące w podanych zdaniach • wskazuje wyrazy poza związkami w zdaniu • wskazuje w podanych zdaniach poszczególne części • w zdaniu wskazuje wyrazy, które tworzą związki wyrazowe	• układa wypowiedzenia z różnymi częściami zdania • klasyfikuje związki wyrazowe • przekształca zdania tak, aby zastosować inny rodzaj podmiotu	

	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
Wypowiedzenia	- wymienia rodzaje wypowiedzeń w zależności od celu wypowiedzi - wymienia rodzaje zdań w zależności od liczby orzeczeń - przedstawia podział wypowiedzeń - definiuje zdanie złożone - wymienia i rozpoznaje rodzaje zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie, potrafi narysować wykres zdania - wymienia cechy zdań złożonych współrzędnie i zdań złożonych podrzędnie	- odróżnia zdanie od równoważnika zdania - rozpoznaje rodzaje wypowiedzeń w zależności od celu wypowiedzi - rozpoznaje rodzaje zdań w zależności od liczby orzeczeń - wskazuje w tekście zdania pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte - wskazuje w tekście zdania złożone współrzędnie i podrzędnie - wskazuje typy wypowiedzeń w tekstach - przekształca równoważniki zdań w zdania - rozpoznaje rodzaje zdań złożonych współrzędnie, rysuje poprawnie wykresy.	- przekształca zdanie w równoważnik zdania i odwrotnie - łączy wypowiedzenia tak, aby powstały zdania złożone - nazywa rodzaje zdań złożonych	- tworzy zdania złożone współrzędnie i podrzędnie - zdania pojedyncze nierozwinięte przekształca w zdanie pojedyncze rozwinięte - wykonuje wykresy zdań złożonych	
Zdania złożone współrzędnie	- wymienia rodzaje zdań złożonych współrzędnie - wymienia cechy różnych typów zdań współrzędnych	- rozpoznaje rodzaje zdań złożonych współrzędnie - rozpoznaje poszczególne typy zdań złożonych współrzędnie	- tworzy wykresy zdań złożonych współrzędnie - tworzy i zapisuje zdania złożone współrzędnie	- tworzy zdania złożone współrzędnie różnych typów - wykonuje wykresy zdań - układa wypowiedzenia złożone współrzędnie i podrzędnie i przedstawia ich relację na wykresie.	
Zdania złożone podrzędnie	wymienia typy zdań złożonych podrzędnie	wskazuje w wypowiedzeniu orzeczenia i rozdziela zdania składowe	- określa typy zdań podrzędnych - formułuje pytania do	przedstawia relację zdań na wykresie	

	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
		wskazuje zdanie nadrzędne	zdań podrzędnych		
Imiesłowny równoważnik zdania	definiuje imiesłowny równoważnik zdania	- poprawia wypowiedzenia z błędnym użyciem imiesłownych równoważników zdania - uzupełnia podane wypowiedzenia imiesłownymi równoważnikami zdania	- wymienia pytania, na jakie odpowiadają zdania podrzędne w podanych przykładach - wymienia warunki, jakie musi spełniać poprawnie skonstruowane wypowiedzenie z imiesłownym równoważnikiem zdania	- przedstawia relację zdań na wykresie - przekształca podane wypowiedzenia tak, aby powstały imiesłowne równoważniki zdania	
Mowa niezależna i zależna	- wyjaśnia różnice pomiędzy mową niezależną a mową zależną - wskazuje różnice między mową zależną a niezależną	wskazuje w podanym tekście mowę niezależną i mowę zależną	- przekształca dowolny dialog na mowę zależną - przekształca wypowiedzi w mowie zależnej na mowę niezależną i odwrotnie		
<u>Pisanie</u>					
Kompozycja tekstu i akapity, redagowanie pisemnych form	- wskazuje w podanym tekście główne zdanie akapitu - wymienia cechy dobrze skomponowanego tekstu - redaguje prace pisemne: zgodne z tematem, nie zawsze jednak poprawne pod względem kompozycji, odznaczają się dużą liczbą błędów ortograficznych, interpunkcyjnych, językowych,	- porządkuje wskazaną wypowiedź - redaguje prace pisemne - zazwyczaj poprawne pod względem formy i treści, zawierają jednak błędy ortograficzne, interpunkcyjne, językowe,	- poprawia wskazane wypracowanie - formułuje wstęp do wypracowania - wskazuje wyrazy i wyrażenia sygnalizujące powiązania między zdaniami - redaguje poprawne pod względem formy i kompozycji wypowiedzi pisemne, popełniając niewielką liczbę błędów,	- tworzy wewnętrznie uporządkowane, spójne wypracowanie - pisze wypracowanie na temat: „Czy – Twoim zdaniem – Ebenezer Scrooge wykorzystał swoją szansę, czy też jego przemiana była chwilowa?” - redaguje prace pisemne poprawne pod względem formy, ortografii, interpunkcji, języka i kompozycji (pojedyncze	redaguje prace pisemne o bardzo wysokim poziomie poprawności ortograficznej, interpunkcyjnej, językowej i kompozycyjnej, o interesującej treści i poprawnej formie

	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
				błędy),	
Charakterystyka	- wskazuje różnice pomiędzy charakterystyką a opisem postaci, - redaguje charakterystykę	- odnajduje w tekście przykłady ilustrujące wskazane cechy charakteru - przygotowuje materiały do napisania charakterystyki	tworzy plan charakterystyki wskazanego bohatera literackiego	- tworzy charakterystykę wskazanego bohatera literackiego - stosuje zasady budowania akapitów	
Opis przeżyć wewnętrznych	- wymienia cechy opisu przeżyć wewnętrznych - redaguje plan opisu przeżyć - redaguje opis przeżyć wewnętrznych	przygotowuje materiały do opisu przeżyć wewnętrznych	opisuje uczucia i stany wewnętrzne bohaterów podanej sytuacji	- redaguje pełny, spójny i poprawny opis przeżyć wewnętrznych - stosuje zasady budowania akapitów - tworzy pogłębiony opis przeżyć wewnętrznych, trafnie nazywając uczucia oraz stany psychiczne, posługując się bogatym słownictwem	
Opis sytuacji	- wyjaśnia pojęcie: opis sytuacji - wymienia elementy składające się na opis sytuacji - redaguje opis sytuacji na podstawie podanego planu	- omawia sytuacje przedstawione na ilustracjach - opisuje emocje postaci przedstawionych na ilustracjach	odnajduje w dowolnych źródłach symboliczne znaczenia wskazanych elementów występujących na obrazach	redaguje dobrze zorganizowany, jasny i zrozumiały opis sytuacji	
Opowiadanie	- wymienia cechy mitu i przypowieści - definiuje opowiadanie twórcze na podstawie baśni czy legendy, redaguje opowiadanie z dialogiem, opisem	- gromadzi informacje na temat metaforycznej wymowy przypowieści - gromadzi informacje na temat symbolicznego znaczenia postaci mitologicznych	- dokonuje analizy tekstu współczesnej wersji mitu - dokonuje analizy tekstu współczesnej wersji przypowieści - tworzy plan wydarzeń opowiadania twórczego	- tworzy opowiadanie inspirowane mitem i/lub przypowieścią - redaguje opis przeżyć wewnętrznych postaci mitologicznej i/lub biblijnej - tworzy opowiadanie	

	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
		proponuje alternatywne zakończenie wybranej legendy lub baśni		twórcze na podstawie baśni czy legendy	
Opis dzieła sztuki	- wymienia elementy, które powinien zawierać opis dzieła sztuki - gromadzi informacje na temat opisywanego dzieła sztuki - wyjaśnia pojęcia: opis sytuacji, opis dzieła sztuki - wymienia elementy składające się na opis sytuacji i opis dzieła sztuki	- określa kompozycję dzieła - określa temat obrazu	opisuje kolorystykę i nastrój obrazu	- redaguje opis wskazanego obrazu - przy opisie dzieła sztuki wnikliwie przedstawia elementy charakterystyczne, w sposób kompetentny omawia cechy arcyzmu, ocenia i interpretuje dzieło sztuki, ujawniając wrażliwość	
Wypowiedź argumentacyjna	- wymienia etapy przygotowywania wypowiedzi argumentacyjnej - wyjaśnia pojęcia: teza, argumenty, redaguje rozprawkę	- formułuje plan wypowiedzi argumentacyjnej - odnajduje tezę i argumenty w zaprezentowanym tekście - formułuje tezę do podanych argumentów - wyjaśnia różnice pomiędzy argumentami odwołującymi się do faktów i logiki a argumentami emocjonalnymi, wskazuje w podanym tekście argumenty oraz przykłady	- formułuje argumenty potwierdzające podaną tezę - wskazuje różne typy argumentów w podanym tekście - formułuje argumentację do podanej tezy - wskazuje w podanym tekście argumenty odwołujące się do faktów i logiki oraz argumenty emocjonalne	- tworzy wypowiedź argumentacyjną - tworzy argumentację potwierdzającą podaną tezę oraz zaprzeczającą jej	wyjaśnia pojęcia: teza, argumenty
Rozprawka	przedstawia schematy pisania rozprawki	dopisuje wstęp i zakończenie do podanego	formułuje argumenty do podanego zagadnienia	pisze rozprawkę, pamiętając o poprawnej	samodzielnie formułuje temat rozprawki

	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
	- wymienia etapy pisania rozprawki - pisze poprawnie rozprawkę, wskazuje poprawnie argumenty, podaje przykłady z lektur	fragmentu rozprawki - wybiera spośród podanych argumentów te, które można wykorzystać do uzasadnienia wskazanej tezy - stosuje słownictwo przydatne przy pisaniu rozprawek	- formułuje argumenty i kontrargumenty do podanej tezy - tworzy plan rozprawki na podstawie zaprezentowanej dyskusji - tworzy plan rozprawki, tworzy rozprawkę zgodnie z zasadami jej pisania	kompozycji, właściwym i celowym doborze argumentów oraz przykładów, poprawności językowej, interpunkcyjnej i ortograficznej	gromadzi argumenty, korzystając z różnych źródeł
Streszczenie	wymienia etapy pisania streszczenia, redaguje streszczenie	- wskazuje usterki w podanym streszczeniu - stosuje słownictwo przydatne przy pisaniu streszczenia	- poprawia błędy w podanym streszczeniu - przygotowuje w punktach streszczenie ostatnio widzianego filmu	tworzy bezbłędnie streszczenie wybranego tekstu narracyjnego	
Cytowanie tekstów	- przedstawia zasady cytowania poezji - przedstawia zasady cytowania tekstów - wymienia zasady tworzenia opisu bibliograficznego		tworzy tekst zawierający cytaty	tworzy opisy bibliograficzne cytowanych przez siebie źródeł	
Przemówienie				przygotowuje mowę dla adwokata broniącego Ebenezera Scrooge’a, w której przekonuje on duchy święt, by podjęły walkę o duszę tej postaci	
Recenzja					tworzy pisemną recenzję wybranego dzieła sztuki
<u>Ortografia i interpunkcja</u>	zna wszystkie zasady ortograficzne i wyjątki od zasad poznane w klasach 4-	- zapisuje poprawnie podane wyrazy - uzupełnia tekst wyrazami			

	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
	6	zgodnymi z obowiązującymi zasadami ortograficznymi,			
Pisownia wyrazów z ó, u, rz, ż, ch, h	wymienia zasady pisowni ó i u, rz i ż oraz ch i h	uzupełnia podane słowa odpowiednimi literami uzupełnia tekst wyrazami zgodnymi z obowiązującymi zasadami ortograficznymi,	- podaje wyrazy pokrewne uzasadniające pisownię - poprawnie zapisuje podane słowa	tworzy tekst, w którym stosuje poprawną pisownię wyrazów z ó, u, rz, ż, ch, h	wymienia zasady pisowni ó i u, rz i ż oraz ch i h
Pisownia „nie” z różnymi częściami mowy	- wymienia części mowy, z którymi nie piszemy łącznie i rozdzielnie - wymienia wyjątki od obowiązujących reguł - relacjonuje zasady łącznej i rozdzielnej pisowni partykuły nie	- uzupełnia tekst poprawnie zapisanymi wyrazami z nie - odnajduje w tekście błędne zapisy nie z różnymi częściami mowy	- wskazuje regułę ortograficzną właściwą dla podanych przykładów - uzasadnia pisownię nie z różnymi częściami mowy w podanych przykładach	stosuje zasady poprawnej pisowni nie z różnymi częściami mowy we własnym tekście	
Pisownia „nie” z imiesłowami	wymienia zasady pisowni nie z imiesłowami	zastępuje określenia oznaczające cechy imiesłowami z przeczeniem nie	tworzy imiesłowy z przeczeniem nie		
Pisownia wielką i małą literą	- wymienia zasady pisowni wyrazów małą literą - wymienia zasady pisowni wyrazów wielką literą	uzupełnia tekst wyrazami zapisanymi od wielkiej i małej litery	- wyjaśnia zasady pisowni wyrazów wielką i małą literą, odnosząc się do podanych przykładów - wyjaśnia zasadę pisowni wielką literą wyrazów w zwrotach grzecznościowych - uzasadnia pisownię podanych słów	- stosuje zasadę pisowni wielką literą wyrazów w zwrotach grzecznościowych w samodzielnie zredagowanym tekście - tworzy tekst, w którym stosuje pisownię wyrazów wielką i małą literą	

	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
Interpunkcja i poprawność zapisu		• stosuje poprawną interpunkcję w zdaniach złożonych współrzędnie • uzupełnia podany tekst zawierający cytaty odpowiednimi znakami interpunkcyjnymi	• stosuje w zapisie dialogu poprawną interpunkcję		
Samokształcenie	• z pomocą korzysta z podanych źródeł informacji, porządkuje materiały i prezentuje wyniki pracy	• samodzielnie wyszukuje podstawowe informacje w różnych źródłach, wskazuje źródła i rozwija własne zainteresowania	• selekcionuje i porównuje informacje, planuje własną pracę, systematycznie się uczy i samodzielnie prezentuje jej wyniki	• krytycznie ocenia wiarygodność informacji, rzetelnie korzysta ze źródeł z poszanowaniem praw autorskich oraz uczestniczy w życiu kulturalnym i projektach	• świadomie i krytycznie korzysta z różnorodnych źródeł, respektuje prawa autorskie, samodzielnie rozwija zainteresowania i twórczo wykorzystuje efekty samokształcenia

OCENA ROCZNA
(wymagania obejmują wiadomości i umiejętności z całego roku szkolnego)

	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
Mówienie					
Wypowiedź ustna, opinia i dyskusja	• tworzy ustne wypowiedzi, które nie zawsze są zgodne z tematem, cechują się dużą liczbą błędów językowych, niepoprawnością kompozycyjną,	• tworzy ustne wypowiedzi na ogół zgodne z tematem, jednak niezbyt wyczerpujące i nie zawsze poprawne pod względem językowym, • uczestniczy w rozmowie na temat omawianych zagadnień,	• buduje wypowiedzi ustne popełniając niewielką liczbę błędów językowych, poprawne kompozycyjnie,	• buduje wypowiedzi ustne poprawne pod względem językowym i kompozycyjnym	• buduje wypowiedzi ustne poprawne pod względem językowym, kompozycyjnym, merytorycznym i logicznym, o bardzo wysokim poziomie poprawności i ciekawej treści,
Wygłaszanie przemówienia	• wygłasza tekst z pamięci, popełniając błędy	• wygłasza tekst z pamięci, popełniając nieliczne błędy	• wygłasza tekst z pamięci z właściwą artykulacją	• wygłasza tekst z pamięci z właściwą artykulacją, tempem, uwydatniając sens recytowanego tekstu.	• wygłasza tekst z pamięci z właściwą ekspresją, prezentując tekst w oryginalny sposób
Czytanie i odbiór tekstów kultury					
Artykuł problemowy i popularnonaukowy	• omawia treść fragmentów artykułu	• przedstawia kompozycję tekstu • wskazuje fragmenty tekstu, w których autorka zaprezentowała swoje zdanie bądź opinię innych • wylicza fakty przedstawione przez Hannę Wieszczek • opracowuje profil hejtera na podstawie tekstu • wskazuje cechy	• wyjaśnia, czemu służy przedstawianie faktów i opinii • dokonuje analizy kompozycji tekstu, uwzględniając funkcję śródtytułów	• omawia funkcję tytułu tekstu • wskazuje słowa kluczowe w tekście • wskazuje na podstawie tekstu przyczyny zachowań mających u podstaw nietolerancję i ksenofobię	

	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
		świadczące o popularnonaukowym charakterze tekstu			
Reklama i przekaz perswazyjny	wymienia sposoby nakłaniania wykorzystywane w reklamach	podaje przykłady sloganów reklamowych	- dokonuje analizy funkcji gry słów w podanych sloganach - dokonuje analizy skuteczności wybranego sloganu reklamowego - dokonuje analizy zabiegów perswazyjnych i manipulacyjnych zastosowanych w podanych reklamach		
Wiersz, ballada, aforyzm i inne utwory poetyckie	- wyjaśnia znaczenie pojęć: ballada, realizm, fantastyka, punkt kulminacyjny, nauka moralna - wyraża swoimi słowami sens każdego poznanego aforyzmu	- charakteryzuje bohaterów utworu - ustala, jaką wiedzę na temat świata przedstawionego ma narrator - wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne w utworze - wskazuje punkt kulminacyjny utworu - wskazuje tematy, do których odnoszą się podane aforyzmy - omawia stosunek podmiotu lirycznego do opisywanej rzeczywistości - przedstawia relacje międzyludzkie i zasady	- omawia stosunek narratora do przedstawionych zdarzeń - wskazuje cechy gatunkowe w utworze - wyjaśnia sens nauki moralnej zawartej w utworze - omawia grę słów w poszczególnych aforyzmach - omawia funkcję pytań w poznanym wierszu - interpretuje metafory zawierające przymiotnik prosty	- ocenia aktualność aforyzmów Stanisława Jerzego Leca - interpretuje tytuł zbioru - formułuje przesłanie wiersza	omawia twórczość Małgorzaty Koniecznej

	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
		obowiązujące w tytułowych prostych krajach			
Dramat romantyczny – Dziady cz.II	• omawia sposób wywołania zjawy • ustala, czego Widmo żąda od zgromadzonych wieśniaków • wyjaśnia, do jakiej kategorii duchów należy Widmo • określa czas akcji utworu • zapisuje w punktach plan wydarzeń przedstawionych w dramacie Adama Mickiewicza • wskazuje wydarzenie, które zburzyło przewidziany porządek dziadów, i wyjaśnia, jak zareagowali na nie Guślarz oraz zebrany lud	• opisuje reakcję Guślarza na widok upiora • wymienia cechy charakteru złego pana i ilustruje każdą z nich odpowiednim przykładem z opowieści ptaków • tłumaczy, jaką rolę odgrywają i co symbolizują w utworze towarzyszące zjawie ptaki • określa funkcję dziadów w życiu przedstawionej społeczności • charakteryzuje relację między światem żywych a światem zmarłych • wyjaśnia, jaką rolę w życiu gromady odgrywa Guślarz oraz co może oznaczać rozpalany przy nim ogień • opisuje milczącego bohatera z zakończenia utworu i wyjaśnia, do którego świata należy ta postać – rzeczywistego czy nadprzyrodzonego • tłumaczy, kim jest	• nazywa środki stylistyczne, dzięki którym zostały uwidocznione emocje Guślarza • wskazuje w podanym fragmencie utworu wyrazy, które nie są używane we współczesnym języku polskim, i podaje ich aktualne odpowiedniki • interpretuje nauki moralne przekazane przez duchy • wskazuje elementy obyczajów ludowych w utworze • wyjaśnia, w jakim celu poeta wprowadził do dramatu duchy, które pojawiają się w czasie obrzędu • przedstawia genezę poszczególnych części Dziadów • interpretuje motto utworu pochodzące z dramatu Williama Szekspira	• omawia światopogląd ludzi uczestniczących w dziadach • opracowuje własny pomysł na wystawienie wybranego fragmentu Dziadów cz. II na scenie i oddanie atmosfery dramatu • wyjaśnia, jak rozumie zakończenie Dziadów cz. II	• podaje propozycje, kim mógłby być współcześnie zły pan • uzasadnia na podstawie dramatu Adama Mickiewicza i innych tekstów literackich słuszność stwierdzenia, że wina nie pozostaje bez kary • porównuje dziady z innymi znanymi obrzędami religijnymi • wskazuje związki dramatu Adama Mickiewicza z obrazem Caspara Davida Friedricha Cmentarz w śniegu • wyjaśnia, w jaki sposób dzięki dziadom teraźniejszość łączy się z przeszłością i przyszłością uczestników obrzędu

	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
		milcząca postać z zakończenia dramatu – zjawą czy żywym człowiekiem			
Dramat romantyczny – Balladyna	• zapisuje w punktach plan wydarzeń przedstawionych we wskazanym fragmencie dramatu Juliusza Słowackiego • opisuje świat fantastyczny przedstawiony w dramacie • wskazuje sceny, w których przenikają się światy ziemski i nadprzyrodzony • przedstawia w punktach etapy dochodzenia Balladyny do władzy • wyjaśnia, kiedy rozgrywa się akcja dramatu i co o tym świadczy	• określa sytuację życiową bohaterów realistycznych sceny 3 aktu I: Kirkora, Wdowy i jej córek • podaje różne określenia charakteryzujące Alinę i Balladynę oraz przytacza fragmenty utworu potwierdzające ten wybór • tłumaczy, czym dla każdej z sióstr jest miłość • udowadnia, że Balladyna ma cechy typowe dla gatunku literackiego, który reprezentuje • wymienia cechy dramatu, które wpłynęły na to, że autor użył w jego podtytule pojęcia tragedia • gromadzi informacje na temat dramatu romantycznego • omawia sposoby sprawowania władzy przez czterech królów wspomnianych w utworze Juliusza Słowackiego • podaje przykłady z dramatu ilustrujące	• przedstawia wnioski na temat roli miłości w życiu człowieka, które można wysnuć na podstawie lektury Balladyny • wskazuje zabiegi artystyczne w scenie 1 aktu II, za pomocą których zostały uwidocznione silne emocje bohaterek • wyjaśnia rolę sił nadprzyrodzonych w wydarzeniach przedstawionych w dramacie • wyjaśnia, o czym świadczą odpowiedzi na pytania Kirkora udzielane przez Alinę i Balladynę • wymienia wątki miłosne zaprezentowane w utworze i nadaje im tytuły • określa funkcję baśni i legend w dramacie • wyjaśnia, jakie znaczenie dla rozwoju akcji dramatu Juliusza Słowackiego ma ingerencja bohaterów fantastycznych	• dokonuje analizy losów wszystkich zakochanych bohaterów dramatu Juliusza Słowackiego i wyjaśnia, jaką cenę płaci każdy z nich za swoje zaangażowanie uczuciowe • dokonuje analizy słów i postępowania obu sióstr • wskazuje po jednym przykładzie sceny komicznej i tragicznej w utworze i wyjaśnia, jaki efekt wywołuje połączenie tych kategorii • wyjaśnia, na czym polega tragizm losów tytułowej bohaterki utworu • przedstawia na podstawie lektury Balladyny kilka uniwersalnych prawd o ludzkiej psychice • wyjaśnia, dlaczego Balladyna, mimo że uczciwie osądziła swoje zbrodnie, musiała zginąć • zestawia biblijną opowieść o Kainie i Abla z	• dokonuje analizy plakatu zapowiadającego inscenizację Balladyny w reżyserii Artura Tyszkiewicza • omawia nawiązania kulturowe obecne w utworze • formułuje na podstawie dramatu uniwersalne prawdy na temat ludzkiej psychiki • ustosunkowuje się do stwierdzenia, że w dramacie pojawia się ironia • wymyśla alternatywny rozwój akcji dramatu i zapisuje przykładowy plan tych wydarzeń • wyjaśnia, jaką rolę w utrzymywaniu ładu moralnego odgrywa w dramacie rzeczywistość nadprzyrodzona • interpretuje sens słów Goplany o zemście natury

	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
		wyrachowanie i niemoralne postępowanie tytułowej bohaterki • tłumaczy, jaką królową chciała być Balladyna i uzasadnia swoją odpowiedź odpowiednimi cytatami z ostatniej sceny dramatu	• omawia zmiany, które zaszły w psychice Balladyny po dokonaniu pierwszej zbrodni • formułuje na podstawie losów Balladyny przestrogi, o których powinno się pamiętać w życiu	historię przedstawioną w dramacie Juliusza Słowackiego	
Komedia – Zemsta	• opisuje sytuację przedstawioną we fragmentach aktu I utworu • podaje przykłady dosadnych sformułowań użytych przez Cześnika w czasie kłótni z Rejentem • podaje przykłady sprzeczności między tym, co mówią postacie utworu, a tym, co robią lub sądzą o innych, i wyjaśnia, czemu służy ukazanie tych sprzeczności • wymienia cechy bohaterów wyśmiane w Zemście • odnajduje w utworze informacje dotyczące czasu i miejsca akcji oraz ocenia, czy mają one znaczenie dla jego wymowy i interpretacji • wskazuje wątek główny i	• omawia zachowanie Rejenta podczas sprzeczki z Cześnikiem i wyjaśnia, o czym ono świadczy • uzasadnia stwierdzenie, że Raptusiewicz i Milczek to nazwiska znaczące, odwołując się do fragmentów aktu I • wymienia cechy Rejenta ujawnione w scenie rozmowy z murarzami • gromadzi informacje o Cześniku i Rejencie oraz porządkuje je od najogólniejszych do najbardziej szczegółowych • wyjaśnia, co to jest karykatura oraz na czym polega karykaturalne przedstawienie Cześnika i Rejenta • dzieli bohaterów utworu na pierwszoplanowych,	• opisuje i interpretuje zachowanie Cześnika i Rejenta przedstawione w didaskaliach do sceny 11 aktu IV oraz wyjaśnia znaczenie tego fragmentu utworu dla zrozumienia postaw bohaterów w kolejnych scenach • porównuje Cześnika i Rejenta • charakteryzuje stryja Klary na podstawie jego wypowiedzi • wyjaśnia, w jaki sposób Milczek traktuje prawo i innych ludzi • ocenia, czy w scenie, w której Papkin pragnie złożyć ślubny wierności Klarze, styl jego wypowiedzi pasuje do sytuacji • dokonuje analizy	• rozważa, czy zgoda Cześnika i Rejenta będzie trwała • wskazuje podobieństwa i różnice pomiędzy poczuciem humoru w czasach Aleksandra Fredry i współcześnie • wyjaśnia, jaką rolę w życiu społecznym mogą odgrywać komik, komediopisarz i satyryk • ocenia, czy diagnoza społeczna Aleksandra Fredry jest ponadczasowa • wskazuje zjawiska krytykowane we współczesnych komediach filmowych o polskim społeczeństwie i wyjaśnia, na czym polega zawarty w nich humor • tłumaczy, w jaki sposób plakaty zamieszczone w	• podaje przykłady przedstawienia motywu zemsty w innych tekstach kultury • wyjaśnia, w jaki sposób Rejent i Cześnik pokrzyżowali sobie nawzajem plany i co byli w stanie poświęcić dla zemsty • wyjaśnia, czym skutkuje wyśmianie pewnych cech • porównuje treść utworu z jego ekranizacją w reżyserii Andrzeja Wajdy • wskazuje w utworze elementy kultury sarmackiej

	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
	wątki poboczne	drugoplanowych i epizodycznych • wyjaśnia, jaką rolę odgrywają w utworze bohaterowie epizodyczni	zakończenia Zemsty i wyjaśnia, jakie przesłanie ono niesie • wyjaśnia sens motta utworu • tłumaczy, do jakich postaw Aleksander Fredro chciał nakłonić Polaków • interpretuje tytuł utworu w kontekście całej lektury i wyjaśnia, do czego doprowadziła tytułowa zemsta	podręczniku nawiązują do wymowy Zemsty	
Malarstwo i analiza obrazu	• opisuje, co widzi na obrazie	• nazywa gesty namalowanych postaci • omawia kompozycję obrazu • opisuje kompozycję dzieła • omawia gesty osób przedstawionych na obrazie i ich usytuowanie względem siebie	• interpretuje funkcję gestów namalowanych postaci • interpretuje przenikanie się kolorów i kształtów • odnosi scenę na obrazie do opowieści biblijnej • omawia funkcję kolorystyki dzieła • interpretuje funkcję kolorystyki zastosowanej przez artystkę • interpretuje funkcję rekwizytu, który trzyma w ręku jedna z namalowanych postaci	• interpretuje tytuł dzieła w odniesieniu do źródła cytatu • odnosi wizerunek kobiety do tradycji biblijnej • interpretuje funkcję zegarka widocznego na obrazie	• odnajduje konteksty i nawiązania do zaprezentowanego obrazu • przedstawia i omawia inne teksty kultury podejmujące temat konfliktów
Romantyzm i Adam Mickiewicz	• określa ramy czasowe romantyzmu • przedstawia etymologię nazwy epoki	• wymienia cechy bohatera romantycznego • wymienia najważniejsze elementy światopoglądu	• omawia najważniejsze cechy sztuki romantycznej • wymienia najważniejsze dzieła sztuki romantycznej	• omawia wybrane dzieło sztuki w odniesieniu do światopoglądu romantycznego	• przedstawia i omawia inne dzieła sztuki romantycznej

	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
	• wymienia najważniejsze etapy życia Adama Mickiewicza	romantycznego	• wskazuje elementy romantyczne w twórczości Adama Mickiewicza	• przedstawia informacje na temat życia społecznego poety	
Nauka o języku					
Budowa słowotwórcza wyrazów	• wskazuje wyrazy podstawowe i pochodne	• tworzy wyrazy pochodne od podanych wyrazów podstawowych • wskazuje wyrazy podstawowe dla podanych wyrazów pochodnych • tworzy wyrazy pochodne od podstawowych,	• wskazuje formant w wyrazie pochodnym • wyjaśnia znaczenie podanych wyrazów pochodnych	• wskazuje oboczności w wyrazach	
Formanty i ich funkcje	• wskazuje w podanych wyrazach formanty i nazywa ich typy	• wymienia funkcje formantów • buduje wyrazy z podanych par wyrazowych i wskazuje wrostki	• dzieli podane wyrazy na grupy na podstawie ich znaczenia	• tworzy wyrazy o różnych kategoriach znaczeniowych	
Wyrazy podzielne i niepodzielne słowotwórczo; wyrazy pokrewne	• definiuje wyrazy podzielne i niepodzielne słowotwórczo	• wskazuje wyrazy podzielne i niepodzielne słowotwórczo	• wskazuje rdzenie w podanych grupach wyrazów • wskazuje wyrazy należące do jednej rodziny	• tworzy rodzinę wyrazów	
Wyrazy złożone	• definiuje wyraz złożony	• tworzy wyrazy złożone z podanych wyrazów • wskazuje wśród podanych przykładów wyrazy złożone	• poprawnie wymawia i odmienia podane wyrazy złożone • wypisuje wyrazy złożone z mapy Polski	• pisze tekst ze zrostami, złożeniami i zestawieniami	
Etyka wypowiedzi, perswazja i manipulacja	• omawia sposoby naruszania etyki językowej • wymienia cechy wypowiedzi manipulacyjnej	• wskazuje wypowiedzi zgodne i niezgodne z zasadami etyki słowa • wyjaśnia, na czym polega	• podaje przykłady wypowiedzi perswazyjnych i manipulacyjnych		

	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
	- wymienia cechy wypowiedzi perswazyjnej - wymienia zasady etyki językowej - wymienia elementy składające się na etykietę językową	manipulacyjny charakter wypowiedzi wyjaśnia, na czym polega perswazyjny charakter wypowiedzi			
Treść i zakres znaczeniowy wyrazu	definiuje pojęcia: treść i zakres znaczeniowy wyrazu	- podaje definicje wyrazów uwzględniające elementy ich treści - porządkuje wyrazy od tego o najszerszym zakresie znaczeniowym do tego o zakresie najwęższym	koryguje wypowiedzi za pomocą wyrazów o szerszym zakresie znaczeniowym	dopisuje do podanych wyrazów te o szerszym i węższym zakresie znaczeniowym	
Synonimy, antonimy, wieloznaczność i homonimy	- wyjaśnia różnice pomiędzy wyrazami wieloznacznymi a homonimami - wyjaśnia znaczenie pojęć: synonim, antonim, wyraz wieloznaczny, homonim - wskazuje różnice między homonimami a wyrazami wieloznacznymi,	- podaje antonimy do podanych wyrazów - wyjaśnia, na czym polega wieloznaczność podanych wyrazów - zastępuje podane wyrazy ich synonimami	odróżnia homonimy od wyrazów wieloznacznych	podaje różne znaczenia wskazanych wyrazów	
Fonetyka	- przedstawia podział głosek - przedstawia zasady akcentowania w języku polskim - wymienia funkcje litery i - odróżnia głoski od liter - dzieli głoski na	- podaje przykłady głosek miękkich, twardych, dźwięcznych, bezdźwięcznych, ustnych i nosowych - dzieli słowa na głoski i sylaby - definiuje głoski, sylaby i	- wskazuje funkcje litery i na podanych przykładach - odróżnia spółgłoski miękkie od twardych - odróżnia głoski dźwięczne od bezdźwięcznych oraz ustne od nosowych	- odpowiednio akcentuje wyrazy - wskazuje słowa, w których litera i oznacza tylko miękkość głoski, w których – tworzy sylabę - wskazuje głoski dźwięczne i bezdźwięczne,	

	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
	samogłoski i spółgłoski • wymienia cechy głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych • wymienia cechy głosek ustnych i nosowych • wymienia sytuacje, kiedy akcentujemy wyrazy na trzecią i na czwartą sylabę od końca • definiuje słowo: intonacja • przedstawia zasady upodobnień fonetycznych,	litery • wskazuje głoski dźwięczne i bezdźwięczne w podanych wyrazach • wskazuje głoski ustne i nosowe w podanych wyrazach • identyfikuje akcent paroksytoniczny jako dominujący w języku polskim	• wskazuje akcent w podanych wyrazach	ustne i nosowe w tekście • czyta podany tekst poprawnie akcentując wszystkie wyrazy	
Rozbieżności między mową a pismem	• przedstawia zasady, na jakich zachodzą upodobnienia fonetyczne	• wskazuje różnice pomiędzy mową a pismem, odwołując się do przykładów • wskazuje upodobnienia fonetyczne	• zaznacza strzałką kierunek upodobnienia	• tłumaczy różnice pomiędzy mową a pismem, odwołując się do przykładów • wskazuje uproszczenia grup spółgłoskowych	
Odmiany polszczyzny	• przedstawia cechy odmian języka: oficjalnej i nieoficjalnej • wymienia odmiany polszczyzny zależne od odbiorcy i sytuacji • wymienia cechy języka potocznego	• przedstawia cechy języka ogólnego i języka o ograniczonym zasięgu • uzupełnia tekst odpowiednimi wyrazami w zależności od kontekstu • wyjaśnia, w jakich sytuacjach używa się oficjalnej a w jakich – nieoficjalnej odmiany języka	• wskazuje słownictwo należące do języka ogólnego oraz języka o ograniczonym zasięgu • wskazuje wyrazy należące do polszczyzny oficjalnej i polszczyzny nieoficjalnej • wskazuje różnice pomiędzy językiem mówionym a językiem pisanym	• dostosowuje tekst do sytuacji komunikacyjnej • posługuje się różnymi odmianami języka stosownie do sytuacji	
Słownictwo o ograniczonym zasięgu	• wymienia przykłady słów o ograniczonym zasięgu	• tłumaczy, czym są profesjonalizmy	• rozpoznaje w tekście słowa o ograniczonym	• przekształca tekst napisany w środowiskowej	

	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
			zasięgu, w tym profesjonalizmy • wskazuje w tekście elementy gwarowe	odmianie języka w tekst napisany językiem ogólnonarodowym	
Pisanie	redaguje prace pisemne: zgodne z tematem, nie zawsze jednak poprawne pod względem kompozycji, odznaczają się dużą liczbą błędów ortograficznych, interpunkcyjnych, językowych,	redaguje prace pisemne - zazwyczaj poprawne pod względem formy i treści, zawierają jednak błędy ortograficzne, interpunkcyjne, językowe,	redaguje poprawne pod względem formy i kompozycji wypowiedzi pisemne, popełniając niewielką liczbę błędów,	redaguje prace pisemne poprawne pod względem formy, ortografii, interpunkcji, języka i kompozycji (pojedyncze błędy),	redaguje prace pisemne o bardzo wysokim poziomie poprawności ortograficznej, interpunkcyjnej, językowej i kompozycyjnej, o interesującej treści i poprawnej formie
Opowiadanie	redaguje opowiadanie z dialogiem, opisem na dany temat			pisze opowiadanie z elementami opisu przeżyć wewnętrznych, w którym przedstawia (w trzeciej osobie) historię jednego z ptaków – kruka lub sowy	
Rozprawka	- przedstawia schematy pisania rozprawki - wymienia etapy pisania rozprawki - pisze poprawnie rozprawkę, wskazuje poprawnie argumenty, podaje przykłady z lektur	- dopisuje wstęp i zakończenie do podanego fragmentu rozprawki - wybiera spośród podanych argumentów te, które można wykorzystać do uzasadnienia wskazanej tezy - stosuje słownictwo przydatne przy pisaniu rozprawek	- formułuje argumenty do podanego zagadnienia - formułuje argumenty i kontrargumenty do podanej tezy - tworzy plan rozprawki na podstawie zaprezentowanej dyskusji - tworzy plan rozprawki, tworzy rozprawkę zgodnie z zasadami jej pisania	pisze rozprawkę, pamiętając o poprawnej kompozycji, właściwym i celowym doborze argumentów oraz przykładów, poprawności językowej, interpunkcyjnej i ortograficznej	- samodzielnie formułuje temat rozprawki - gromadzi argumenty, korzystając z różnych źródeł
Przemówienie	przedstawia etapy przygotowywania przemówienia	- dokonuje analizy podanego przemówienia - podaje przykłady użycia	dokonuje analizy niewerbalnych środków komunikacji	przygotowuje przemówienie	

	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
	- wymienia środki retoryczne, - redaguje przemówienie zgodnie z zasadami	środków retorycznych	porównuje podane przemówienia i ocenia ich skuteczność		
Recenzja	wymienia elementy recenzji	- odróżnia recenzję od sprawozdania - selekcjonuje informacje przydatne przy pisaniu recenzji	- ocenia poszczególne elementy recenzji - tworzy plan recenzji	pisze recenzję wybranego filmu	
List oficjalny	definiuje list oficjalny	- wymienia części, z których składa się list oficjalny - wybiera argumenty adekwatne do określonego listu oficjalnego	- przekształca podaną wiadomość w list oficjalny - koryguje podany przykład listu oficjalnego	redaguje list oficjalny	
<u>Ortografia i interpunkcja</u>					
Pisownia przedrostków i przyrostków	- omawia zasady pisowni przedrostków: z-, s-, ś-, wz-, bez-, nad-, ob-, od-, pod-, przed-, roz-, w - omawia zasady pisowni przyrostka -stwo - omawia zasady pisowni przyrostków: -dzki, -dztwo, -cki, -ctwo	- uzupełnia tekst wyrazami z kłopotliwymi przedrostkami - uzupełnia wyrazy odpowiednimi przedrostkami	- tworzy przymiotniki od podanych nazw miejscowości - uzupełnia podane wyrazy odpowiednimi przyrostkami - uzupełnia tekst wyrazami z kłopotliwymi przyrostkami	przekształca podane wypowiedzi tak, aby użyć wyrazu z przyrostkiem o kłopotliwej pisowni	
Pisownia wyrazów z ó, u, rz, ż, ch, h	- omawia zasady pisowni wyrazów z literami: ó, u, rz, ż, ch, h - wymienia zasady pisowni ó i u, rz i ż oraz ch i h	- uzupełnia tekst wyrazami z kłopotliwymi literami - uzupełnia podane słowa odpowiednimi literami	- wskazuje nieporozumienia, do których może dojść w razie niepoprawnego zapisu kłopotliwych liter - wyjaśnia pisownię	tworzy tekst, w którym stosuje poprawną pisownię wyrazów z ó, u, rz, ż, ch, h	

	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
			kłopotliwych liter w podanych wyrazach • podaje wyrazy pokrewne uzasadniające pisownię • poprawnie zapisuje podane słowa		
Pisownia przymiotników złożonych	• przedstawia zasady tworzenia przymiotników złożonych	• przyporządkowuje przymiotniki złożone do odpowiednich ilustracji • wyjaśnia znaczenie podanych przymiotników złożonych	• przekształca zdania tak, aby zawierały przymiotniki złożone	• tworzy przymiotniki złożone od podanych nazw własnych	
Pisownia wyrazów z ą, ę, om, em, on, en	• wymienia zasady pisowni wyrazów z ą, ę, om, em, on, en • wymienia zasady pisowni ą, ę oraz om, on, em, en	• uzupełnia podane zdania odpowiednimi formami wyrazów • wyjaśnia zasady zapisu podanych wyrazów • uzupełnia wypowiedź podanymi czasownikami w odpowiednich formach	• poprawia błędy w podanym tekście • korzysta ze słownika w razie wątpliwości związanych z poprawnym zapisem wyrazów	• tworzy tekst z użyciem poprawnych form	
Interpunkcja i poprawność zapisu		• stosuje poprawną interpunkcję w zdaniach złożonych współrzędnie • uzupełnia podany tekst zawierający cytaty odpowiednimi znakami interpunkcyjnymi	• stosuje w zapisie dialogu poprawną interpunkcję		

	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
Samokształcenie	• z pomocą korzysta z podanych źródeł informacji, porządkuje materiały i prezentuje wyniki pracy	• samodzielnie wyszukuje podstawowe informacje w różnych źródłach, wskazuje źródła i rozwija własne zainteresowania	• selekcjonuje i porównuje informacje, planuje własną pracę, systematycznie się uczy i samodzielnie prezentuje jej wyniki	• krytycznie ocenia wiarygodność informacji, rzetelnie korzysta ze źródeł z poszanowaniem praw autorskich oraz uczestniczy w życiu kulturalnym i projektach	• świadomie i krytycznie korzysta z różnorodnych źródeł, respektuje prawa autorskie, samodzielnie rozwija zainteresowania i twórczo wykorzystuje efekty samokształcenia

5. WYMAGANIA OGÓLNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY:

Ocena celująca – otrzymuje ją uczeń, który:

- opanował wiadomości i umiejętności objęte wymaganiami edukacyjnymi w stopniu bardzo wysokim i swobodnie posługuje się nimi w sytuacjach typowych i problemowych,
- samodzielnie rozwiązuje zadania złożone i problemowe oraz łączy wiadomości z różnych obszarów kształcenia polonistycznego,
- wnikliwie czyta, analizuje i interpretuje teksty literackie, nieliterackie i inne teksty kultury, trafnie wykorzystując terminologię oraz konteksty,
- tworzy dojrzałe, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne zgodne z tematem, celem i wymaganiami gatunkowymi,
- formułuje samodzielne sądy, tezy, argumenty i wnioski oraz trafnie uzasadnia własne stanowisko,
- świadomie i funkcjonalnie posługuje się bogatym słownictwem, zróżnicowanymi środkami językowymi i właściwym stylem,
- bardzo sprawnie stosuje wiedzę z zakresu nauki o języku, ortografii i interpunkcji oraz potrafi uzasadniać zastosowane rozwiązania,
- wykorzystuje wiadomości i umiejętności w sposób twórczy, samodzielnie dostrzega problemy i proponuje trafne sposoby ich rozwiązania.

Ocena bardzo dobra – otrzymuje ją uczeń, który:

- opanował wiadomości i umiejętności objęte wymaganiami edukacyjnymi w bardzo dobrym stopniu,
- samodzielnie wykonuje zadania o różnym stopniu trudności i poprawnie stosuje zdobytą wiedzę w nowych sytuacjach,
- czyta ze zrozumieniem teksty literackie i nieliterackie, samodzielnie je analizuje i interpretuje oraz zna treść omawianych lektur,
- tworzy spójne, logiczne i poprawne wypowiedzi ustne i pisemne zgodne z wymaganiami gatunkowymi, popełniając nieliczne błędy,
- poprawnie posługuje się terminologią literacką i językoznawczą oraz wykorzystuje ją w analizie tekstów,
- formułuje trafne argumenty, wnioski i opinie oraz uzasadnia je odwołaniami do tekstów,
- sprawnie stosuje zasady gramatyczne, ortograficzne i interpunkcyjne oraz potrafi poprawiać własne błędy.

Ocena dobra – otrzymuje ją uczeń, który:

- opanował większość wiadomości i umiejętności objętych wymaganiami edukacyjnymi,
- samodzielnie wykonuje zadania typowe i o średnim stopniu trudności, a w zadaniach złożonych korzysta ze wskazówek nauczyciela,
- czyta ze zrozumieniem teksty przewidziane w programie, wyszukuje potrzebne informacje, rozpoznaje ich problematykę, formułuje wnioski i zna treść omawianych lektur,
- tworzy na ogół poprawne i spójne wypowiedzi ustne i pisemne, z zachowaniem podstawowych cech wymaganej formy,
- posługuje się podstawową terminologią literacką i językoznawczą oraz zazwyczaj poprawnie stosuje ją w zadaniach,
- stosuje poznane zasady językowe, ortograficzne i interpunkcyjne, popełniając nieliczne błędy, które potrafi częściowo skorygować.

Ocena dostateczna – otrzymuje ją uczeń, który:

- opanował podstawowy zakres wiadomości i umiejętności niezbędnych do dalszego kształcenia,
- samodzielnie wykonuje proste i typowe zadania, a przy trudniejszych korzysta z pomocy lub wskazówek nauczyciela,
- rozumie podstawowe treści czytanych tekstów, wyszukuje informacje podane wprost i formułuje proste wnioski,
- tworzy krótkie, zasadniczo komunikatywne wypowiedzi ustne i pisemne, zachowując najważniejsze cechy wskazanej formy,
- rozpoznaje i stosuje podstawowe pojęcia z zakresu literatury i nauki o języku,
- stosuje podstawowe zasady ortograficzne, interpunkcyjne i gramatyczne, choć popełnia błędy niewykuczające zrozumienia wypowiedzi.

Ocena dopuszczająca – otrzymuje ją uczeń, który:

- opanował część podstawowych wiadomości i umiejętności w stopniu pozwalającym na wykonywanie najprostszych zadań i dalsze uzupełnianie braków,
- wykonuje proste zadania samodzielnie lub z pomocą nauczyciela,
- rozumie ogólny sens prostych tekstów i odnajduje w nich podstawowe informacje podane wprost,
- z pomocą rozpoznaje podstawowe elementy świata przedstawionego, problematykę utworu oraz najprostsze środki językowe,

- tworzy krótkie wypowiedzi ustne i pisemne związane z tematem; mimo licznych błędów zachowują one podstawową komunikatywność,
- posługuje się ograniczonym, ale wystarczającym do przekazania podstawowych treści słownictwem,
- z pomocą stosuje najważniejsze poznane zasady gramatyczne, ortograficzne i interpunkcyjne.

Ocena niedostateczna – otrzymuje ją uczeń, który:

- nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności określonych w wymaganiach edukacyjnych w stopniu umożliwiającym wykonanie najprostszych zadań,
- mimo pomocy nauczyciela nie wykonuje podstawowych zadań sprawdzających wiadomości i umiejętności,
- nie rozumie ogólnego sensu tekstów dostosowanych do poziomu klasy ani nie potrafi wyszukać podstawowych informacji,
- nie tworzy wypowiedzi ustnych i pisemnych pozwalających na komunikatywne przekazanie treści zgodnie z tematem i podstawowymi wymaganiami formy,
- braki w zakresie języka, literatury, ortografii i interpunkcji uniemożliwiają osiągnięcie minimalnego poziomu wymagań edukacyjnych.

